

PROZA (QUORUM)

Boris Gregorić

Lutka z naslovnice

»Les Hommes Heureux N'Ont Pas D'Histoire«

Zaposlena je v prodajalni obutve, natančno sem začutil, da me je prepoznala v trenutku, ko sem s svojo prijateljico vstopil v trgovino, da bi si ogledala natikače, mene, kakršen že dolgo nisem več, kakršen sem bil nekega poletja, ko nisem imel več kot šestnajst ali sedemnajst let. Še vedno ima – pozabil sem njeno ime – grd lisičji nos, nekaj topega v pogledu, nekaj, kar kaže, da ji drugi zakon termodinamike ni znan, še več, da ji je prav figo mar za drugi zakon termodinamike, da je morda že enkrat ali dvakrat slučajno skotila, da ima moža idiota, ki ob nedeljah loka brizganec, odhaja na nogometne tekme, potem pa jo ob poplavi prostaških psov in žalitev premlati kot psa, da bi ji potem naslednjega dne na dlani prinesel kockico sladkorja ali deset dekagramov mlete kave. In tako se življenje giblje v smeri nezaustavljivega grmadenja kaosa, kot nesmiselno gibanje kazalcev na stenski uri se odvija klobčič navadne življenjske zgodbe: poroka v dvajsetem, ločitev v štiriindvajsetem, skrbi glede stanovanja, stroškov vzdrževanja, avtomobil, potrošniški krediti, cene, ki jih nikoli več ne bo mogoče obrzdati, sem in tja kakšen spomin na poceni, hiter in povsem nesmiseln seks v nekem brezimnem avtokampu na severu Jadranskega morja, neizogibni spomin, ki ga praviloma imajo navadni, t. i. normalni ljudje, k čemur spada, glejte, tudi prepoznavanje nekdanjega sošolca, zdaj osebnosti iz množične kulture, poceni predmestni kinematografi, živciranje v tramvaju med odhodom in vračanjem z dela/na delo, cenene ženske revije, včasih pizza s šunko in na pol pokvarjenimi gobami, vse tako brezoblično, da bi bilo težko bolj brezoblično, vendar ko se zvečer, sama, vsaj za hip sama, v ogledalu sooči s svojim zgrešenim življenjem, v njej za hip vztrepeta upanje, da se »pravo« življenje pravzaprav še ni začelo, da bo on šele prišel v obliki »pravega« princa iz bajke, ki bo prispel v svetlo-modrem »audiju 80 CC«, kako bo potem, če ne že zdaj, kadarkoli se ji bo zahotelo, odšla na depilacijo, pod umetno sonce ali na stiskanje mozo-ljev, ker ZDAJ ji ni treba več delati in končno, ZDAJ, medtem ko bulji v svoj utrujeni delavski obraz, se končno lahko posveti tistemu, o čemer

je vedno sanjala: nadaljevanje njenega življenja bo zgolj funkcija »vsak dan biti lepa in urejena«, nasmeh tukaj, nasmeh tam, res je, da je včasih potrebno pretrpeti malce neumnega prerivanja po vodni postelji, malce tistega, kar se ji najbolj studi: potnega zadaha moškega telesa in tiste neprijetne tekočine, katere vonj se ji zdi včasih podoben kostanjevemu, še malce zategovanja obraza, odstranitev kakšne gube okrog oči, ZDAJ je takšna kot Cher – danes je brala, dopoldne v časopisu – lutka je z naslovnice, koketira, srečna je in nima več svoje zgodovine, ker zgodovina, kaj je zgodovina, če ne Madame Bovary? Pripada nesrečnim. Nje več ne briga, da mleko kipi in žvižga v kuhinji, da se otroci pretepajo brutalno, kot znajo samo otroci, da je cigareta iz pepelnika pravkar zdrknila na ponaredek perzijske preproge, ne zanima je, zakaj Alexis ni več zaljubljena v Blakea: ZDAJ ni več grdi, nosati raček, majhna lisica, luknja, v katero naključni samci praznijo svoj bes in izpuščajo svojo nemoč, ni več ličee, na katerega se lepijo klofute, niti zadnjica, na kateri sledove puščajo moški podplati.

Šele zdaj povsem razume, zakaj je vedno sovražila lepe in urejene ženske, zakaj jim je zavidala njihovo strašansko brezbriznost, vedrino, ki tako močno sije iz srečnih ljudi, iz ljudi, ki nimajo svoje zgodbe.

Prevedla Lela B. Njatin

Boris Gregorić

Die Liebe

Sanjam, da sem mornar, ki mu severni veter vrta globoko v kostni mozeg, da stojim na obali in gledam divjega konja, kako drvi skrit v plašču jutranje megle, da nosim mornarsko vetrovko, azurnomodre hlače, belo poškrobljeno srajco in težke mornarske čevlje. Konjske nozdrvi se sukajo od mraza... Ko se zbudim, pozabim sanje in bosih nog odidem v kuhinjo, kjer se cmari kompot iz gnilih jabolk. V ogledalu za hip preučujem izmučeno fiziognomijo, ki jo obvladujejo veliki, temni kolobarji pod temnorjavimi očmi.

Dan svetega Valentina.

Spominjo se vseh tistih, ki smo jih nekoč ljubili, ki smo jim podarili cvet irisa – simbol ljubezni, nežnosti in prijateljstva. Najde me vonj domačega kruha. Divji konj, pomislim, je najlepše živeče bitje. Morda sem, sanjarim, tudi sam le podivjan konj. Ali tiger. Od nekod sem potem, ker visi v zraku južni veter, zavohal sled morja. Morje je popolno, pravim materi, vendar le, kadar ni nikogar na obali. Ena od nepomembnih misli, ki jih moramo izgovoriti, ne da bi vedeli, zakaj, kakor da bi z njimi zapolnjevali neko nam neznano in neulovljivo skrivnost, kakor da bi nekdo res lahko slišal tisto, kar izgovarjamo tiho, brez neke vidne vzročnosti, v globini.

Nekdo živi na Jamajki, pravim, nekdo pa o njej sanja vse življenje. Je, nadaljujem s pripovedovanjem komurkoli, veliko besed, ki krasno zvenijo, vendar ne pomenijo ničesar: materia magica, lapis universalis... in neham. To ni dan za sebičnost. To ni dan, v katerem bi mi lahko ugajali kipi Roberta Longa. Namesto da bi odšel v službo, bom danes risal človeške glave z barvicami Faber & Castel. Ni mi znan vonj kitajskega tuša, vendar je nekoč Igor rekel, da ima prečudovit vonj. Po spominu poskušam narisati glave ljudi, ki sem jih nekoč ljubil, potem pa brez kakršnekoli razlage nekje izgubil. Kmalu odneham: nimam šolanega rokopisa, rišem preveč stilizirano, v maniri stripa. Moja žena pravi, da sebe običajno rišem, kot da sem najmanj – vsaj iz profila – Corto Maltese. Morda ima prav, res ne vem. Morda tudi mene v neki slabo

razsvetljeni sobi zdaj riše in razmišlja, ali bi mi napisal pismo, v katerem bi mi končno razložil, kaj se dogaja z nama. Svetega Valentina je tisti dan, ko je treba v vsakem človeku zbuditi pozabljenega angela. Moj angel, o tem ne dvomim, v teh dneh govori nemško. Izgovarjajoč eno od najbolj oguljenih, vendar še naprej najlepših nemških besed v moje skladno uho, mi nenadoma odpira možnost, da dokončam svoj jutranji sen, svojo pripoved: tisti podivjani konj, ki drvi skrit v plašču jutranje megle, beži daleč daleč od razuzdane gomile ljudi z obale.

Dan svetega Valentina
 Spominno se vseh tistih, ki smo jih nekoč ljubili, ki smo jim podarili tili cvet tuša – simbol ljubezni, neznosti in prijetelstva. Najde me vori domačega kriča. Divji konj, pomislim, je najlepši živeče bitje. Morda sem, sanjariim, tudi sam le podivjan konj. Ali tiger. O! nekoč sem potem, ker vidi v zraku južni veter, zavohal sled mojarja. Mojarje je popolno, prvim mater, vendar le, kadar ni nikogar na obali. Rina od nepomembnih misli, ki jih moram izgovoriti, ne da bi vedeli, zakaj, kakor da bi z njimi zapeljivali nekoga nam neznanega in nevoljivo skrivnost, kakor da bi nekoč res lahko slišal tisto, kar izgovarjamo lino, brez neke vidne vzročnosti, v globini.

Nekdo živi na Jamniki, prvim, nekoč pa o tleh sanja vse življenje. Je, nabajujem s pripovedovanjem komurkoli, veliko besed, ki krzno zvenijo, vendar ne pomenijo ničesar: materja magica, lapis univerzalis... in neham. To ni dan za sebičnost. To ni dan, v katerem bi mi lahko vrgli kipi Roberta Longa. Namesto da bi odšel v službo, bom danes risal človeške glave s patricem F. abel & Castel. Ni mi znan vori kitajski tuša, vendar je nekoč Igor rekkel, da ima prečudoviti vori. Po spominu poskušam narisati glave ljudi, ki sem jih nekoč ljubil, potem pa brez kakršnekoli težave nekje izkubil. Kmalu odnehnam: nimam šolanega tokopisa, risem preveč stilizirano, v maniri stropa. Moja žena pravi, da sebe občajno risem, kot da sem najtanj – vsaj iz profila – Cor-Mattee. Morda ima prav, res ne vem. Morda tudi mene v neki slabo